

Cap a escenaris incerts

Ja ens hem endinsat pel tram més dens del viatge pel dret a decidir que va començar la nit mateixa del 25 al 26 de maig. Vivim, doncs, en plena “vigília del 9 de novembre”, robant-li a Junqueras l’expressió que va llançar en proclamar que ERC havia guanyat les eleccions per primera vegada des de 1936. I a partir d’ara, d’aquesta vigília de cinc mesos de durada, les incerteses s’intensificaran. Tenim davant un estiu mogut i al llindar de la tardor dos punts que podrien ser d’inflexió: l’11S i el 18S, el dia del referèndum d’Escòcia. I tot seguit enfilarem la recta del 9N. Aquests cinc mesos ens sobrevolaran algunes de les alertes sorgides de les eleccions europees com ara la necessitat d’estimular la participació i tenir ben clar que res no està guanyat: perquè si el 25M el vot unionista no es va mobilitzar –en tota l’extensió del mot– sí que podria fer-ho en un cruïlla de caixa o faixa com és un referèndum.

Periodista

Entremig hi haurà conjuntures de risc que podrien fer embarrancar el procés. Sobretot si, com és previsible, l’Estat impugna la convocatòria de la consulta. Es plantejaria allò de “tant sí com no” que d’entrada defensarien ERC, Iniciativa i la CUP, mentre Unió s’acolliria a “només si es fa legalment”, i CDC podria quedar immersa en el dubte hamletic: fer com Unió o afegir-se al bloc rupturista, tot buscant paraigües de legalitat. De legalitat internacional com ha insinuat més d’un cop el president Mas. Legalitat no pas inexistent però sí

prou fragmentada, ambigua i desdibuixada. D’aquesta complicada cruïlla les forces que avalen el referèndum podrien sortir dividides i debilitades. O bé unides i encoratjadores com va passar el 12 de desembre del 2013 amb la data i la pregunta. Bé perquè pactin jugar-se-la i posar urnes tant sí com o no. Bé perquè, de comú acord, renunciïn a la consulta –per inviabilitat tant legal com tècnica i logística– i apostin per l’alternativa d’unes eleccions anticipades, amb data i condicions, això sí, consensuades. Seria la millor manera d’anar a les anomenades “eleccions plebiscitàries” com a única sortida a un laberint provocat no pas per la societat catalana sinó per unes estructures oligàrquiques que es neguen a aplicar la democràcia. Podria passar que tirar endavant la consulta “tant sí com no” provoqués la reacció violenta de l’Estat suspent l’autonomia. O fins i tot intentant evitar les eleccions anticipades impugnant-ne la convocatòria Però això ja correspon a un altre tram d’aquest viatge a la dimensió desconeguda.

Hi ha fenòmens, com el narcotràfic, que apareixen constantment en els mitjans de comunicació però quasi sempre són abordats des del mateix angle. Parlem molt dels seus caps de colla, de les víctimes que produeix, dels diners que mou, de la corrupció que genera, dels lligams que estableix amb la política... Garbellem moltes dades policials, però passem de puntes en tot el que està relacionat amb l’estratègia global per eradicar aquesta lacra social, rarament ens plantejem si anem pel bon camí i evidenciem poc els errors que tenen lloc en aquesta lluita. I en són molts i molt grossos.

I un dels més clamorosos és el que està passant a Mèxic amb la lluita contra els càrtels de la droga. L’argentí Juan E. Méndez, *rapporteur* especial de l’ONU pel tema de la tortura i que acaba d’arribar d’aquell país, on ha visitat presons i parlat amb víctimes i autoritats, ho ha dit alt i fort: “La situació és alarmant. La tortura s’ha generalitzat en tots els cossos de seguretat pública mexicans, policíacs o militars. Hi ha una mena d’endèmia inquietant. He tingut accés a 14 presons, a centres de detenció i als hospitals

El vici de torturar

Periodista

psiquiàtics. Quasi tots els detinguts que hem interrogat han declarat haver estat torturats”. Per a l’expert de l’ONU, a Mèxic la tortura està relacionada amb tot tipus de delictes, però la militarització de la lluita contra el narcotràfic ha normalitzat aquesta pràctica. Tant els soldats com els policies la utilitzen per fer dir als detinguts que estan relacionats amb el crim organitzat, perquè denunciïn els seus suposats còmplices o els diguin on estan amagades les armes i la droga. Els cops comencen en el moment de la detenció, després es practica l’asfíxia amb bosses de plàstic, s’utilitzen els xocs elèctrics i la violència sexual. Aquest

calvari es prolonga divuit hores, fins que són presentats a la fiscalia que, per llei, hauria d’haver intervingut des del primer moment. Al jutge, van a les 48 hores –a les 96 hores en casos de crim organitzat– i només llavors poden veure el seu advocat.

Per acabar-ho d’adobar, els jutges accepten sovint les proves obtingudes amb tortures, de manera que violen el dret dels acusats a un procés equitables. En el període que va del 2007 al 2012, les denúncies per tortura van augmentar un 500% –1.506 casos l’any 2013– “i només tres han acabat en condemnes –afirma Méndez–. La major part dels culpables no són identificats mai. I quan ho són, continuen al seu lloc i no són detinguts. Aquesta tolerància reforça la impunitat”. Ara, a Mèxic ja reconeixen que militaritzar regions senceres ha servit de poc. Que els càrtels continuen fent-ne de les seves. Però d’aquí a admetre que la tortura tampoc arregla res encara hi va un bon tros.